

Kompetencje - kluczem do sukcesu

**w naszej szkole dbamy o to, by uczniowie mogli
rozwijać 8 kompetencji kluczowych**

**Kompetencje kluczowe to połączenie wiedzy,
umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji.**

**Potrzebują ich wszyscy do samorealizacji i rozwoju
osobistego, bycia aktywnym obywatelem,
integracji społecznej i zatrudnienia.**

1. Porozumiewanie się w języku ojczystym

Porozumiewanie się w języku ojczystym jest umiejętnością, która pozwala wyrażać swoje myśli, uczucia i opisywać zdarzenia zarówno w języku mówionym, jak i na piśmie (słuchanie, mówienie, czytanie i pisanie) oraz utrzymywać kontakty z innymi ludźmi na polu nauki, kursów szkoleniowych, pracy, a także w domu i w czasie wolnym. Polega, m.in. na czytaniu i słuchaniu ze zrozumieniem, wyrażaniu się w sposób precyzyjny i zwięzły, umiejętności pisania różnych typów tekstów, umiejętności oddzielania informacji istotnych od nieistotnych, umiejętności korzystania z dodatkowych materiałów (notatki, wykresy, mapy etc.), aby napisać, zaprezentować lub zrozumieć różne typy przekazów – pisanych i mówionych (mowa, rozmowa, instrukcja, wywiad, debata etc.).

Pytania, które mogą pomóc w autorefleksji:

- *Kiedy i używam mojego języka ojczystego i czy robię to w zadowalający sposób?*
- *Jakich trudności doświadczam w komunikowaniu się?*
- *Jak sobie z nimi radzę?*
- *Jak dobrze inni mnie rozumieją?*
- *W jaki sposób dostosowuję mój poziom znajomości języka do poziomu innych ludzi?*
- *Czy czuję się pewnie w czasie wystąpień publicznych?*
- *Czy jestem świadomy(a) różnorodności języków i typów komunikowania się w różnych geograficznych, społecznych i komunikacyjnych środowiskach?*
- *Czy jestem świadomy(a) i umiem odczytać przekazy niewerbalne?*

2. Porozumiewanie się w językach obcych

Porozumiewanie się w językach obcych opiera się na umiejętności rozumienia i wyrażania myśli, uczuć i opisywania zdarzeń ustnie i pisemnie w różnych sytuacjach - w pracy, w domu, w czasie wolnym, w trakcie zdobywania wiedzy i nowych umiejętności – zgodnie z oczekiwaniami i potrzebami. Porozumiewanie się w językach obcych wymaga również takich umiejętności jak mediacja i rozumienie różnic kulturowych. Polega, m.in. na znajomości słownictwa, gramatyki, a także intonacji danego języka, znajomości i rozumieniu różnego typu tekstów (poezja, artykuły prasowe, strony internetowe, instrukcje, listy, raporty etc.), świadomości różnych obyczajów obowiązujących w danych społecznościach.

Pytania, które mogą pomóc w autorefleksji:

- *Kiedy i czy w zadowalający sposób używam języka obcego?*
- *Jakich trudności doświadczam w komunikowaniu się?*
- *Jak sobie z nimi radzę?*
- *Jak kreatywny byłem/am, gdy podczas wyjaśniania w języku obcym danego zagadnienia nie znałem/am właściwego słowa?*

- *Jakie są moje plany związane z uczeniem się języka obcego?*
- *Czy zwiększa się moje zainteresowanie językami obcymi i innymi kulturami?*

3. Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne

Kompetencje matematyczne polegają na umiejętności dodawania, odejmowania, mnożenia, dzielenia i obliczania proporcji, dokonywania obliczeń w pamięci i na papierze, a także stosowania przeliczników wag i miar w celu rozwiązania wielu zadań i problemów w codziennym życiu. Wykorzystuje się je, m.in. w zarządzaniu domowym budżetem, podczas robienia zakupów (porównywanie cen, rozumienie pojęcia objętości, wag i miar, wyliczaniu pieniędzy, w tym również przeliczaniu na inne waluty) oraz prezentowaniu różnych rzeczy (wzory, modele, wykresy etc.).

Kompetencje matematyczne to także umiejętność zastosowania matematyki w myśleniu – umiejętność logicznego i analitycznego myślenia, umiejętność śledzenia toku rozumowania innych, umiejętność abstrahowania i generalizowania, również umiejętność myślenia przestrzennego, zdolność krytycznej oceny (umiejętność oddzielenia udowodnionych stwierdzeń od przypuszczeń).

Podstawowe kompetencje naukowo-techniczne to znajomość podstawowych procesów zachodzących w przyrodzie, a także zasad funkcjonowania technologii i umiejętność ich zastosowania.

Pytania, które mogą pomóc w autorefleksji:

- Kiedy wykorzystuję moje umiejętności matematyczne?
- W jaki sposób zastosowałem/am umiejętności matematyczne
- W sporządzaniu budżetu, wycenianiu poszczególnych działań etc.?
- Czy jestem świadomy(a), do rozwiązania jakiego rodzaju pytań i problemów mogę zastosować wiedzę matematyczną?

- W jakich sytuacjach wykorzystuję moją podstawową wiedzę dotyczącą funkcjonowania świata przyrody i technologii?
- W jaki sposób wyprowadzam wnioski oparte na praktycznych doświadczeniach, w jaki sposób stosuję teorię w praktyce (od ogółu do szczegółu czy też od szczegółu do ogółu – dedukcja czy indukcja)?
- Czy umiem, stosując zasady logicznego myślenia, przedstawić jakieś rozumowanie?

4. Kompetencje informatyczne

Na kompetencje informatyczne składa się dobra znajomość i umiejętność korzystania z tzw. technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI) w różnych sytuacjach: w pracy, czasie wolnym, jako narzędzia komunikacji. Opierają się na podstawowych umiejętnościach: wykorzystaniu komputerów i innych multimediiów do pozyskiwania, oceny, gromadzenia, tworzenia, przedstawiania i wymiany informacji, a także do porozumiewania się i uczestniczenia we współpracy w sieci.

Podstawą jest: rozumienie i znajomość głównych aplikacji komputerowych (MS Word, MS Excel, baz danych, archiwizowanie informacji), świadomość możliwości, jakie daje korzystanie z Internetu i komunikowanie się przy użyciu mediów elektronicznych (email, videokonferencje), a także różnicy pomiędzy światem rzeczywistym i wirtualnym, rozumienie potencjału TSI jako wsparcia kreatywności i innowacyjności w rozwoju osobistym.

Pytania, które mogą pomóc w autorefleksji:

- *Z jakich źródeł informacji korzystałem(am), aby przygotować się szkoły lub pracy?*
- *W jakim stopniu komunikuję się z innymi osobami przez Internet przed rozpoczęciem i w trakcie realizacji zadań?*
- *W jaki sposób zamierzam pracować z innymi ludźmi, aby np. rozwijać ich krytyczne podejście do wiedzy dostępnej w Internecie?*
- *Jak nauczyłem(am) się wykorzystywać informacje dostępne w Internecie ?*
- *Czy korzystam z TSI, aby poszerzyć swoje horyzonty poprzez uczestniczenie w różnego rodzaju społecznościach internetowych w celach kulturalnych, społecznych i zawodowych?*

5. Umiejętność uczenia się

Umiejętność uczenia się to umiejętność organizowania własnej nauki. Opiera się na dyspozycji i zdolności do organizowania i regulowania procesu uczenia się, zarówno na poziomie indywidualnym, jak i grupowym. Zawiera w sobie umiejętności: efektywnego zarządzania własnym czasem, rozwiązywania problemów, zdobywania, przetwarzania, oceniania i przyswajania nowych informacji, a także zdolność zastosowania nowej wiedzy i umiejętności w wielu sytuacjach – w domu, pracy, w szkole. W bardziej ogólnym znaczeniu, umiejętność uczenia się jest ściśle związana z planowaniem własnej ścieżki kariery.

Umiejętność uczenia się to świadomość własnego stylu uczenia się, swoich mocnych i słabych stron, stanu posiadanej wiedzy i uzdolnień. To także zdolność do poświęcenia czasu i uwagi na naukę, niezależność i umiejętność krytycznego myślenia, dyscyplina, wytrwałość, zarządzanie informacją. Konieczne jest posiadanie koncepcji czy też obrazu samego siebie, do którego się dąży, jak i motywacji do nieustannego rozwijania się.

Pytania, które mogą pomóc w autorefleksji:

- *Czego chcę się nauczyć?*
- *W jaki sposób przyswajam nową wiedzę?*
- *Jaki jest mój styl uczenia się (uczenie się poprzez: patrzenie, słuchanie, pracę z tekstem, praktykę)?*
- *Jakie działania najbardziej mnie motywują w moim uczeniu się?*
- *W jakich obszarach moja wiedza teoretyczna się poprawia się?*
- *W jaki sposób dokonuję oceny tego, czego się nauczyłem(am)?*
- *W jaki sposób wykorzystam to, czego się nauczyłem(am)?*

6. Kompetencje społeczne i obywatelskie

Na kompetencje społeczne składają się, m.in.: rozumienie wzorców zachowań ogólnie akceptowanych w różnych społeczeństwach, zdolność do budowania zaufania i współczucia w innych ludziach, umiejętność oddzielenia sfery prywatnej od zawodowej i niechęć do przenoszenia konfliktów zawodowych na życie prywatne, świadomość i rozumienie tożsamości

kulturowej własnego kraju w interakcji z innymi kulturami oraz umiejętność zobaczenia i zrozumienia różnych punktów widzenia.

Kompetencje obywatelskie dają nam możliwość pełnego uczestnictwa w życiu obywatelskim, zobowiązują nas do aktywnego i demokratycznego uczestnictwa. Kompetencje obywatelskie to znajomość praw człowieka i konstytucji swojego kraju. To także rozumienie pojęć takich jak demokracja, obywatelstwo oraz międzynarodowych deklaracji mających je wyrażać (jak np. Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej).Przejawiają się w uczestnictwie w życiu i działaniach społeczności lokalnej, jak również w podejmowaniu decyzji na poziomie krajowym i europejskim (np. poprzez udział w wyborach), w zdolności do okazywania solidarności poprzez zainteresowanie i pomoc w rozwiązywaniu problemów dotyczących społeczność na poziomie lokalnym lub w szerszym kontekście. Wreszcie, kompetencje obywatelskie to umiejętność skutecznego kontaktowania się i wpływania na instytucje publiczne oraz umiejętność korzystania z możliwości, jakie daje Unia Europejska. Zarówno kompetencje społeczne, jak i obywatelskie, rozwijają poczucie przynależności do społeczności lokalnej, kraju, Unii Europejskiej, Europy i świata.

Pytania, które mogą pomóc w autorefleksji:

- *Czy podejmowałem(am) inicjatywę i wychodziłem(am) z nią do innych, wspierałem(am) innych?*
- *Kiedy odnosiłem(am) największe sukcesy w komunikowaniu się z innymi?*
- *Jaka rolę odgrywam w rozwiązaniu ewentualnych konfliktów w grupie?*
- *Jak rozwijam moją umiejętność pracy w zespole?*
- *Czy i w jaki sposób włączam się w życie i sprawy społeczności lokalnej, kraju, Europy, świata?*

7. Inicjatywność i przedsiębiorczość

Te kompetencje odnoszą się do naszej zdolności przekształcania idei w czyny. Składają się na nie: kreatywność, innowacyjność, podejmowanie ryzyka, umiejętność planowania, organizowania, analizowania, oceny, zarządzania i wdrażania projektu oraz umiejętność współpracy w zespole, by osiągnąć zamierzone cele. Przedsiębiorczość to także chęć wprowadzenia zmian, branie odpowiedzialności za swoje działania i umiejętne stawianie celów. To również znajomość dostępnych możliwości w celu wybrania tych

odpowiadającym w największym stopniu własnym, zawodowym i biznesowym działaniom.

Pytania, które mogą pomóc w autorefleksji:

- *Jakich zadań podejmuję się w szkole, pracy?*
- *Czy proponuję nowe zadania, nowe pomysły, nowe rozwiązania, aby podzielić się nimi z innymi ?*
- *Kiedy podejmowałem(am) ryzyko i czego się dzięki temu nauczyłem(am)*
- *Jakie szanse wykorzystałem(am), aby wyrazić swoją kreatywność ?*

8. Świadomość i ekspresja kulturalna

To uznanie ważności i szacunek dla kreatywnego wyrażania myśli, doświadczeń i emocji poprzez różne środki, włączając w to muzykę, performance, literaturę, sztuki wizualne. Na świadomość i ekspresję kulturalną składają się, m.in. : podstawowa wiedza na temat głównych dzieł kultury (w tym również kultury popularnej), świadomość dziedzictwa kulturowego własnego kraju i Europy oraz ich miejsca w świecie, umiejętność odniesienia własnej kreatywności i ekspresyjności do kreatywności i ekspresyjności innych osób, umiejętność zidentyfikowania i wykorzystania możliwości realizowania działalności kulturalnej, otwartość na różne formy ekspresji kulturowej i szacunek dla odmiennych kultur.

Pytania, które mogą pomóc w autorefleksji:

- *W jakim stopniu mam ochotę włączyć się w nowe formy doświadczeń kulturowych?*
- *Kiedy byłem(am) gotów/gotowa zastosować różne środki i formy wyrażenia siebie (np. malowanie, język ciała)?*
- *Czy pogłębiają się moje zainteresowania kulturą i sztuką regionu lub kraju, z którego pochodzę?*
- *Czy pogłębiają się moje zainteresowania kulturą i sztuką innych krajów, innych grup etnicznych?*